

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

<u>Informationsnummer</u>	Indhold	Side
	<i>I Meddelelser</i>	
	Kommissionen	
95/C 112/01	Ecu	1
95/C 112/02	Gennemsnitspriser og repræsentative priser for bordvinstyper på de forskellige afsætningscentre	2
95/C 112/03	De Europæiske Fællesskabers administrative Kommission for vandrende arbejdstageres sociale sikring — Omregningskurser for valuta i henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 2615/79	3
95/C 112/04	Foreløbig undersøgelse af en fusion (Sag IV/M.553 — RTL/Veronica/Endemol) (*)	4
95/C 112/05	Løbende licitation i henhold til Kommissionens forordning (EØF) nr. 570/88 af 16. februar 1988 om salg af smør til nedsat pris og ydelse af støtte for smør og koncentreret smør til fremstilling af konditorvarer, konsumis og andre levnedsmidler	5
95/C 112/06	Meddelelse om beslutningerne om de forskellige licitationer inden for landbrugssektoren (mælk og mælkeprodukter)	6
	DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE SAMARBEJDSOMRÅDE	
	EFTA-Tilsynsmyndigheden	
95/C 112/07	Meddelelse om samarbejdet mellem de nationale domstole og EFTA-Tilsynsmyndigheden om anvendelse af EØS-aftalens artikel 53 og 54	7

DA

1

(*) Tekst af betydning for EØS

(Fortsættes på omslagets anden side)

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
95/C 112/08	Offentliggørelse af medlemsstaternes afgørelse om at udstede eller tilbagekalde licenser i henhold til artikel 13, stk. 4, i forordning (EØF) nr. 2407/92 om udstedelse af licenser til luftfartsselskaber	15
<hr/>		
	II <i>Forberedende retsakter</i>	
	.....	
<hr/>		
	III <i>Oplysninger</i>	
	Kommissionen	
95/C 112/09	Ændring af bekendtgørelse om licitation over restitutionen ved udførsel af havre til alle tredjelande	16
95/C 112/10	Ændring af bekendtgørelse om licitation over restitutionen ved udførsel af blød hvede til alle tredjelande	16
95/C 112/11	Undersøgelse vedrørende de praktiske aspekter ved gennemførelse af bestemmelsen i artikel 7 (garantier i tilfælde af insolvens eller konkurs) af direktiv 90/314/EØF om pakkerejser, herunder pakkeferier og pakketure — Offentligt udbud — (XXIV/95/U6/004)	17
<hr/>		
	Berigtigelser	
95/C 112/12	Phare — Edb-udstyr (EFT nr. C 72 af 24. 3. 1995, s. 4)	19

I

(Meddelelser)

KOMMISSIONEN

ECU (*)

3. maj 1995

(95/C 112/01)

Modværdien i national valuta:

Belgiske og luxembourgske francs	38,1342	Finske mark	5,71072
Danske kroner	7,27454	Svenske kroner	9,79240
Tyske mark	1,84889	Pund sterling	0,833528
Græske drakmer	301,699	US-dollars	1,34465
Spanske pesetas	165,392	Canadiske dollars	1,82832
Franske francs	6,59550	Yen	111,875
Irske pund	0,821862	Schweizerfrancs	1,52483
Italienske lire	2238,09	Norske kroner	8,33547
Nederlandske gylde	2,07022	Islandske kroner	84,6187
Østrigske schilling	13,0095	Australske dollars	1,83394
Portugisiske escudos	195,848	Newzealandske dollars	1,98560
		Sydafrikanske rand	4,88477

Kommissionen har oprettet en fjernskriver med automatisk svar, som på ethvert fjernskriveropkald videregiver omregningskursen i de vigtigste valutaer. Denne fjernskriver er i funktion dagligt fra kl. 15.30 til kl. 13.00 den følgende dag.

Brugeren bør anvende følgende fremgangsmåde:

- kald fjernskriver nr. 23789 i Bruxelles
- angiv eget kendeord
- skriv koden »cccc«, som udløser det automatiske svar og medfører en udskrift af omregningskurserne for ecu over fjernskriveren
- afbryd ikke forbindelsen, inden meddelelsen er afsluttet, angivet ved tegnene »ffff«.

Note: Kommissionen har desuden en telex (kaldenr. 21791) og en telefax (kaldenr. 296 10 97) med automatisk svarfunktion, der giver dagsaktuelle oplysninger om de gældende omregningskurser inden for den fælles landbrugs politik.

(*) Rådets forordning (EØF) nr. 3180/78 af 18. december 1978 (EFT nr. L 379 af 30. 12. 1978, s. 1), senest ændret ved forordning (EØF) nr. 1971/89 (EFT nr. L 189 af 4. 7. 1989, s. 1).

Rådets afgørelse 80/1184/EØF af 18. december 1980 (Lomé-konventionen) (EFT nr. L 349 af 23. 12. 1980, s. 34).

Kommissionens beslutning nr. 3334/80/EKSF af 19. december 1980 (EFT nr. L 349 af 23. 12. 1980, s. 27).

Finansforordningen af 16. december 1980 vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget (EFT nr. L 345 af 20. 12. 1980, s. 23).

Rådets forordning (EØF) nr. 3308/80 af 16. december 1980 (EFT nr. L 345 af 20. 12. 1980, s. 1).

Beslutning truffet af Den Europæiske Investeringsbanks Styrelsesråd den 13. maj 1981 (EFT nr. L 311 af 30. 10. 1981, s. 1).

Gennemsnitspriser og repræsentative priser for bordvinstyper på de forskellige afsætningscentre

(95/C 112/02)

(Fastsat den 3. maj 1995 i henhold til artikel 30, stk. 1, i forordning (EØF) nr. 822/87)

Afsætningscentre	ECU pr. % vol/hl	% af OP °	Afsætningscentre	ECU pr. % vol/hl	% af OP °
<i>R I Orienteringspris *</i>	3,828		<i>A I Orienteringspris *</i>	3,828	
Heraklion	ingen noteringer		Athènes	ingen noteringer	
Patras	ingen noteringer		Heraklion	ingen noteringer	
Requena	ingen noteringer		Patras	ingen noteringer	
Reus	ingen noteringer		Alcázar de San Juan	ingen noteringer	
Villafranca del Bierzo	ingen noteringer		Almendralejo	ingen noteringer	
Bastia	ingen noteringer		Medina del Campo	ingen noteringer	
Béziers	3,938	103 %	Ribadavia	ingen noteringer	
Montpellier	3,994	104 %	Vilafranca del Penedés	ingen noteringer	
Narbonne	4,054	106 %	Villar del Arzobispo	ingen noteringer	
Nîmes	4,024	105 %	Villarobledo	ingen noteringer	
Perpignan	ingen noteringer		Bordeaux	ingen noteringer	
Asti	ingen noteringer		Nantes	ingen noteringer	
Firenze	ingen noteringer (*)		Bari	2,729	71 %
Lecce	ingen noteringer		Cagliari	ingen noteringer	
Pescara	ingen noteringer		Chieti	ingen noteringer	
Reggio Emilia	ingen noteringer		Ravenna (Lugo, Faenza)	2,946	77 %
Treviso	ingen noteringer		Trapani (Alcamo)	2,513	66 %
Verona (for de lokale vine)	3,033	79 %	Treviso	ingen noteringer	
Repræsentativ pris	3,890	102 %	Repræsentativ pris	2,726	71 %
<i>R II Orienteringspris *</i>	3,828			ECU/hl	
Heraklion	ingen noteringer		<i>A II Orienteringspris *</i>	82,810	
Patras	ingen noteringer		Rheinpfalz (Oberhaardt)	46,163	56 %
Calatayud	ingen noteringer		Rheinhessen (Hügelland)	59,488	72 %
Falset	ingen noteringer		Vindyrkningsområdet ved Mosel i Luxembourg	ingen noteringer	
Jumilla	ingen noteringer		Repræsentativ pris	56,897	69 %
Navalcarnero	ingen noteringer				
Requena	ingen noteringer		<i>A III Orienteringspris *</i>	94,57	
Toro	ingen noteringer		Mosel-Rheingau	ingen noteringer	
Villena	ingen noteringer		Vindyrkningsområdet ved Mosel i Luxembourg	ingen noteringer	
Bastia	ingen noteringer		Repræsentativ pris	ingen noteringer	
Brignoles	ingen noteringer				
Bari	2,513	66 %			
Barletta	2,469	64 %			
Cagliari	ingen noteringer				
Lecce	ingen noteringer				
Taranto	ingen noteringer				
Repræsentativ pris	2,505	65 %			
	ECU/hl				
<i>R III Orienteringspris *</i>	94,570				
Rheinpfalz-Rheinhessen (Hügelland)	ingen noteringer (*)				

(*) Notering, som lades ude af betragtning i henhold til artikel 10 i forordning (EØF) nr. 2682/77.

* Anvendes fra den 1. februar 1995.

° OP = Orienteringspris.

**DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS ADMINISTRATIVE KOMMISSION
FOR VANDRENDE ARBEJDSTAGERES SOCIALE SIKRING**

Omregningskurser for valuta i henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 2615/79

(95/C 112/03)

Artikel 107, stk. 1, 2, 3 og 4, i forordning (EØF) nr. 574/72

Referenceperiode: april 1995

Anvendelsesperiode: juli, august og september 1995

	Bruxelles (bfr.)	København (dkr.)	Frankfurt (DM)	Athen (dr.)	Madrid (pta.)	Paris (ffr.)	Dublin (Ir. £)	Milano/Rom (lire)
100 bfr.	100	19,1501	4,86287	792,409	437,542	17,0715	2,16150	6 028,04
100 dkr.	522,191	100	25,3934	4 137,89	2 284,81	89,1459	11,2871	31 477,9
100 DM	2 056,40	393,802	100	16 295,1	8 997,62	351,059	44,4490	123 961
100 dr.	12,6197	2,41669	0,613681	100	55,2167	2,15438	0,272775	760,723
100 pta.	22,8549	4,37674	1,11141	181,105	100	3,90169	0,494009	1 377,70
100 ffr.	585,771	112,176	28,4853	4 641,70	2 563,00	100	12,6614	35 310,5
1 Ir. £	46,2642	8,85964	2,24977	366,602	202,426	7,89801	1	2 788,82
1 000 lire	16,5892	3,17684	0,806708	131,454	72,5845	2,83202	0,358574	1 000
100 hfl.	1 836,49	351,689	89,3058	14 552,5	8 035,40	313,516	39,6956	110 704
100 esc.	19,4586	3,72634	0,946245	154,192	85,1396	3,32188	0,420597	1 172,97
1 £	45,6782	8,74742	2,22127	361,958	199,861	7,79797	0,987333	2 753,50
100 nkr.	458,024	87,7119	22,2731	3 629,42	2 004,05	78,1916	9,90017	27 609,8
100 skr.	386,533	74,0214	18,7966	3 062,92	1 691,25	65,9871	8,35491	23 300,4
100 FM	664,561	127,264	32,3167	5 266,04	2 907,74	113,451	14,3645	40 060,0
100 øsch.	292,234	55,9630	14,2109	2 315,69	1 278,65	49,8888	6,31663	17 616,0
100 ikr.	45,0466	8,62645	2,19055	356,953	197,098	7,69013	0,973680	2 715,42

	Amsterdam (hfl.)	Lissabon (esc.)	London (£)	Oslo (nkr.)	Stockholm (skr.)	Helsinki (FM)	Wien (øsch.)	Reykjavik (ikr.)
100 bfr.	5,44518	513,912	2,18923	21,8329	25,8710	15,0475	34,2192	221,993
100 dkr.	28,4343	2 683,60	11,4319	114,010	135,096	78,5768	178,689	1 159,22
100 DM	111,975	10 568,1	45,0193	448,972	532,011	309,437	703,683	4 565,06
100 dr.	0,687168	64,8544	0,276275	2,75526	3,26485	1,89896	4,31837	28,0149
100 pta.	1,24449	117,454	0,500347	4,98990	5,91280	3,43910	7,82077	50,7363
100 ffr.	31,8963	3 010,35	12,8239	127,891	151,545	88,1440	200,446	1 300,37
1 Ir. £	2,51917	237,757	1,01283	10,1008	11,9690	6,96162	15,8312	102,703
1 000 lire	0,903309	85,2536	0,363174	3,62190	4,29178	2,49626	5,67667	36,8267
100 hfl.	100	9 437,92	40,2048	400,959	475,117	276,346	628,430	4 076,86
100 esc.	1,05956	100	0,425993	4,24838	5,03413	2,92804	6,65857	43,1966
1 £	2,48726	234,746	1	9,97289	11,8174	6,87344	15,6307	101,402
100 nkr.	24,9402	2 353,84	10,0272	100	118,495	68,9213	156,732	1 016,78
100 skr.	21,0474	1 986,44	8,46209	84,3915	100	58,1637	132,268	858,075
100 FM	36,1866	3 415,26	14,5488	145,093	171,929	100	227,407	1 475,28
100 øsch.	15,9127	1 501,82	6,39766	63,8032	75,6038	43,9740	100	648,737
100 ikr.	2,45287	231,500	0,986172	9,83498	11,6540	6,77839	15,4146	100

1. I henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 2615/79 er kursen for omregning til en given national valuta af beløb udtrykt i en anden national valuta den kurs, der i løbet af den i stk. 2 fastlagte referenceperiode beregnes af Kommissionen på grundlag af det månedlige gennemsnit af de valutakurser, som for vedkommende valutaer meddeles af Kommissionen med henblik på anvendelsen af Det Europæiske Monetære System.
2. Referenceperioden er:
  - januar måned for omregningskurser, der skal anvendes fra den følgende 1. april
  - april måned for omregningskurser, der skal anvendes fra den følgende 1. juli
  - juli måned for omregningskurser, der skal anvendes fra den følgende 1. oktober
  - oktober måned for omregningskurser, der skal anvendes fra den følgende 1. januar.Omregningskurserne for valuta vil blive offentliggjort i andet nummer af *De Europæiske Fællesskabers Tidende* (C-udgaven) i februar, maj, august og november.

Foreløbig undersøgelse af en fusion
(Sag IV/M.553 — RTL/Veronica/Endemol)

(95/C 112/04)

(Tekst af betydning for EØS)

1. Den 21. april 1995 modtog Kommissionen i henhold til artikel 22 i Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89⁽¹⁾ en anmodning fra de hollandske myndigheder om at undersøge en planlagt fusion, hvorved RTL 4 SA (hvis vigtigste aktionær er Compagnie Luxembourgeoise de Télédiffusion SA (CLT) og NV Verenigd Bezit VNU (VNU)), Veronica Omroeporganisatie (Veronica) og Endemol Entertainment Holding BV (Endemol) danner joint venture-selskabet Holland Media Groep SA (HMG).
2. De pågældende virksomheder udøver følgende erhvervsaktiviteter:
  - RTL 4: tv- og radioproduktion og -udsendelse (gennem CLT)
  - Veronica: tv- og radioproduktion og -udsendelse
  - Endemol: produktion af tv-programmer og udnyttelse af teaterprogrammer
  - HMG: tv- og radioproduktion og udsendelse.
3. På grundlag af en foreløbig undersøgelse finder Kommissionen, at den anmeldte fusion kan falde ind under forordning (EØF) nr. 4064/89, men uden at der foreligger fællessabsdimension. Den forbeholder sig dog sin endelige stilling til dette punkt.

⁽¹⁾ EFT nr. L 395 af 30. 12. 1989; revideret udgave: EFT nr. L 257 af 21. 9. 1990, s. 13.

4. Kommissionen opfordrer andre interesserede parter til at fremsætte deres eventuelle bemærkninger til den planlagte fusion.

Bemærkningerne skal være Kommissionen i hænde senest ti dage efter offentliggørelsen af denne meddelelse. Bemærkningerne med angivelse af sag IV/M.553 — RTL/Veronica/Endemol kan sendes til Kommissionen med telefax ((32-2) 296 43 01) eller med posten til følgende adresse:

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber
 Generaldirektoratet for Konkurrence (GD IV)
 Merger Task Force
 Avenue de Cortenberg/Kortenberglaan 150
 B-1049 Bruxelles/Brussel.

Løbende licitation i henhold til Kommissionens forordning (EØF) nr. 570/88 af 16. februar 1988 om salg af smør til nedsat pris og ydelse af støtte for smør og koncentreret smør til fremstilling af konditorvarer, konsumis og andre levnedsmidler

(95/C 112/05)

(De Europæiske Fællesskabers Tidende nr. L 55 af 1. marts 1988, side 31)

Licitationsnr.: 158

Dato for Kommissionens beslutning: 26. april 1995

(ECU/100 kg)

Formel		A/C—D		B		
valgt fremgangsmåde		med røbestoffer	uden røbestoffer	med røbestoffer	uden røbestoffer	
Mindstepris	smør ≥ 82 %	til det ubehandlede smør	—	—	—	—
		koncentreret	—	—	—	—
Forarbejdningssikkerhed		til det ubehandlede smør	—		—	
		koncentreret	—		—	
Maksimums- støttebeløb	smør ≥ 82 %	136	132	136	132	
	smør < 82 %	131	127	—	—	
	koncentreret smør	172	168	172	168	
	fløde	—	—	59	—	
Forarbejdningssikkerhed	smør	156	—	156	—	
	koncentreret smør	198	—	198	—	
	fløde	—	—	66	—	

Meddelelse om beslutningerne om de forskellige licitationer inden for landbrugssektoren (mælk og mælkeprodukter)

(95/C 112/06)

(Se meddelelse i De Europæiske Fællesskabers Tidende nr. L 360 af 21. december 1982, side 43)

(ECU/100 kg)

Løbende licitation	Licitationsnr.	Dato for Kommissionens beslutning	Maksimumsstøtte	Destinations-sikkerhed
Kommissionens forordning (EØF) nr. 429/90 af 20. februar 1990 om støtte ved licitation til koncentreret smør bestemt til direkte forbrug i Fællesskabet (EFT nr. L 45 af 21. 2. 1990, s. 8)	118	25. 4. 1995	199	223

(ECU/100 kg)

Løbende licitation	Licitationsnr.	Dato for Kommissionens beslutning	Minimums-salgpris	Forarbejdnings-sikkerhed
Kommissionens forordning (EØF) nr. 3398/91 af 20. november 1991 om salg ved licitation af skummetmælkspulver til fremstilling af foderblandinger og om ændring af forordning (EØF) nr. 569/88 (EFT nr. L 320 af 22. 11. 1991, s. 16)	73	24. 4. 1995	207,53	45

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE SAMARBEJDSOMRÅDE

EFTA-TILSYNSMYNDIGHEDEN

Meddelelse om samarbejdet mellem de nationale domstole og EFTA-Tilsynsmyndigheden om anvendelse af EØS-aftalens artikel 53 og 54

(95/C 112/07)

A. Denne meddelelse er udarbejdet i medfør af bestemmelserne i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS-aftalen) og aftalen mellem EFTA-staterne om oprettelse af en tilsynsmyndighed og en domstol (tilsyns- og domstolsaftalen).

B. Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber offentliggjorde den 13. februar 1993 en meddelelse om samarbejdet mellem Kommissionen og de nationale domstole om anvendelse af EF-traktatens artikel 85 og 86 (EFT nr. C 39 af 13. 2. 1993, s. 6). Denne forskrift, som ikke er bindende, indeholder de principper og regler, som Kommissionen følger på konkurrenceområdet. I meddelelsen redegøres der endvidere for, hvordan Kommissionen agter at samarbejde med de nationale domstole.

C. Det er EFTA-Tilsynsmyndighedens opfattelse, at emnet for ovennævnte forskrift er relevant for EØS. For at opretholde lige konkurrencevilkår og sikre en ensartet anvendelse af EØS-konkurrencereglerne overalt i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde har EFTA-Tilsynsmyndigheden vedtaget denne meddelelse i medfør af de beføjelser, der er tillagt den i henhold til tilsyns- og domstolsaftalens artikel 5, stk. 2, litra b). EFTA-Tilsynsmyndigheden agter i sin anvendelse af EØS-konkurrencereglerne at følge de principper og regler, der fastsættes i denne meddelelse.

D. Formålet med meddelelsen er især at fremme et effektivt samarbejde mellem EFTA-staternes (*) nationale domstole og EFTA-Tilsynsmyndigheden. Det beskrives i meddelelsen, hvad EFTA-Tilsynsmyndigheden under stadig hensyntagen til de nationale domstoles uafhængighed agter at gøre for at bistå disse igennem et snævert samarbejde om anvendelsen af EØS-aftalens artikel 53 og 54 i individuelle sager.

I. Indledning

1. Med oprettelsen af et ensartet europæisk økonomisk samarbejdsområde med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital får EØS-virksomhederne mulighed for at udvikle nye aktiviteter, og forbrugerne får gavn af en øget konkurrence. EFTA-Tilsynsmyndigheden finder det vigtigt at sikre, at disse fordele ikke bliver tilintetgjort af virksomheders restriktive eller lovstridige handlemåder, og mener, at målsætningerne i EØS-aftalen derfor yderligere understreger betydningen af et system, som sikrer, at konkurrencen ikke fordrøjes.

2. I den daglige anvendelse af EØS-konkurrencereglerne har de nationale konkurrencemyndigheder, nationale domstole, EF-domstolene, EFTA-Domstolen, Kommissionen og EFTA-Tilsynsmyndigheden hver deres opgaver og forpligtelser i overensstemmelse med EØS-aftalen. For at konkurrencen i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde kan fungere, er det nødvendigt at sikre et effektivt samarbejde mellem disse institutioner.

3. I henhold til EF-Domstolens retspraksis kan bestemmelser i EF-traktaten have direkte virkning, i og med at de, i den udstrækning de egner sig til det, indgår i den nationale retsorden uden mellemkomst af nogen national foranstaltning (?). Sådanne bestemmelser, som f.eks. EF-forordninger (som i kraft af deres natur og funktion i EF's retskilder er umiddelbart gældende (?)) skal anvendes af de nationale domstole uden mellemkomst af en retlig foranstaltning med henblik på at gennemføre EF-forskrifterne i den nationale lovgivning.

(*) I denne meddelelse forstås ved EFTA-stater de EFTA-stater, for hvilke EØS-aftalen er trådt i kraft.

(?) Jf. f.eks. Van Gend en Loos mod Nederlandse administratie der belastingen, sag 26/62, Sml. 1963, s. 1; Firma Molkerei-Zentrale Westfalen/Lippe GmbH mod Hauptzollamt Paderborn, sag 28/67, Sml. 1968, s. 143.

(?) Jf. f.eks. Politi mod Ministry for Finance of the Italian Republic, sag 43/71, Sml. 1971, s. 1039.

Det er EFTA-Tilsynsmyndighedens opfattelse, at samme forhold ikke gør sig gældende for EFTA-staternes vedkommende med hensyn til EØS-lovgivning. I disse stater er den interne ikrafttræden af EØS-lovgivning underlagt de respektive forfatninger i henhold til protokol 35 til EØS-aftalen. I tilfælde af eventuel konflikt mellem gennemførte EØS-regler og andre lovbestemmelser har EFTA-staterne i henhold til denne protokol en forpligtelse til om fornødent at fastsætte en lovbestemmelse, der sikrer, at EØS-reglerne har forrang i disse tilfælde. I henhold til EFTA-Domstolen følger det af en sådan bestemmelse, at privatpersoner og økonomiske beslutningstagere i tilfælde af konflikt mellem gennemførte EØS-regler og nationale lovbestemmelser har ret til på nationalt plan at påberåbe sig og at gøre krav på alle sådanne rettigheder, som måtte kunne udledes af bestemmelser i EØS-aftalen, da sådanne er eller er gjort til en del af de respektive nationale retsordener, såfremt rettighederne er ubetingede og tilstrækkeligt præcise (*).

4. Den bistand og det samarbejde, som tilbydes de nationale domstole i EFTA-staterne i overensstemmelse med denne meddelelse, skal først og fremmest have forbindelse til enkeltsager, der behandles ved domstolene, og vil tage form af oplysninger eller svar, der videregives direkte til den pågældende domstol. For at skabe almindelige retningslinjer for såvel erhvervsdrivendes som nationale konkurrencemyndighedens og domstoles fortolkning af konkurrencereglerne under EØS-aftalen vil EFTA-Tilsynsmyndigheden tillige bestræbe sig på at behandle de enkelte sager under dens kompetence således, at reglernes gennemsigtighed samt offentlighedens kendskab til reglerne og deres anvendelse fremmes.

5. EFTA-Tilsynsmyndigheden kan om nødvendigt afslutte en sag ved i stedet for at træffe en formel beslutning vedrørende sagen at udarbejde en administrativ skrivelse. Sådanne administrative skrivelser vil normalt blive offentliggjort og indeholde en forklaring på, hvorfor og på hvilket grundlag den administrative skrivelse er udarbejdet.

II. Kompetence

6. EFTA-Tilsynsmyndigheden har som den administrative myndighed sammen med Kommissionen ansvar for gennemførelsen af EØS's konkurrencepolitik og skal i den forbindelse varetage den almene interesse. De nationale domstoles opgave består derimod i at tilgodese borgernes subjektive rettigheder i deres indbyrdes relationer.

7. Til varetagelse af disse forskellige opgaver har de nationale domstole og EFTA-Tilsynsmyndigheden

parallel kompetence til at anvende EØS-aftalens artikel 53, stk. 1, og artikel 54. For EFTA-Tilsynsmyndighedens vedkommende har kompetencen hjemmel i EØS-aftalens artikel 55 og de bestemmelser, der er fastlagt i protokol 4 til tilsyns- og domstolsaftalen. For de nationale domstoles vedkommende følger kompetencen af, at EØS-aftalens artikel 53, stk. 1, og artikel 54 er blevet integreret i de respektive EFTA-staters interne retsorden, hvilket efter EFTA-Tilsynsmyndighedens opfattelse opfylder de implicitte kriterier i protokol 35 til EØS-aftalen om ubetingethed og tilstrækkelig præcision (*).

8. De nationale domstole har således kompetence til i overensstemmelse med gældende national retspleje at håndhæve konkurrencereglerne til gavn for borgerne. Desuden kan de i henhold til artikel 53, stk. 2, i overensstemmelse med gældende national retspleje afgøre, hvilke civilretlige virkninger forbuddet i artikel 53 skal have (*).

9. Derimod har EFTA-Tilsynsmyndigheden og Kommissionen i medfør af artikel 9 i kapitel II i protokol 4 til tilsyns- og domstolsaftalen og artikel 9 i forordning nr. 17 (*) hver især enekompetence med hensyn til på de betingelser, der er fastlagt i EØS-aftalens artikel 56, at fritage visse former for aftaler, vedtagelser eller samordnet praksis fra dette forbud. Den kompetente tilsynsmyndighed kan i medfør af artikel 56 udøve denne kompetence ved at træffe en beslutning om fritagelse af en konkret aftale i den enkelte sag. Hertil kommer, at EØS-aftalen indeholder retsakter, som svarer til EF's gruppefritagelsesforordninger for bestemte typer aftaler, vedtagelser eller samordnet praksis.

10. De nationale domstole har således ikke kompetence til at anvende artikel 53, stk. 3, men de kan håndhæve de af EØS-aftalens retsakter, som omhandler

(*) Se ovenfor under nr. 3.

(*) Jf. EF-Domstolens domme i LTM mod MBU, sag 56/65, Sml. 1966, s. 337; Brasserie De Haecht mod Wilkin-Janssen, sag 48/72, Sml. 1973, s. 77; Ciments et Bétons mod Kerpen et Kerpen, sag 319/82, Sml. 1983, s. 4173, vedrørende den tilsvarende bestemmelse i EF-traktatens artikel 85. Det er i EØS-aftalens artikel 6 fastlagt, at med forbehold af fremtidig udvikling i retspraksis fortolkes bestemmelserne i denne aftale i det omfang, de indholdsmæssigt er identiske med tilsvarende regler i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab samt retsakter udstedt i medfør af disse to traktater, ved deres gennemførelse og anvendelse i overensstemmelse med de relevante afgørelser, der er truffet af De Europæiske Fællesskabers Domstol forud for tidspunktet for undertegnelsen af EØS-aftalen.

(*) Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962: første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85 og 86 (EFT nr. 13 af 21. 2. 1962, s. 204/62).

(*) Jf. sag E-1/94, dom af 16. december 1994, nr. 77 (endnu ikke offentliggjort).

gruppefritagelse i henhold til denne bestemmelse. Bestemmelser indeholdt i sådanne retsakter er blevet gjort til en del af EFTA-staternes interne retsorden, hvilket efter EFTA-Tilsynsmyndighedens opfattelse opfylder de implicite kriterier i protokol 35 til EØS-aftalen om ubetingethed og tilstrækkelig præcision⁽⁸⁾. De nationale domstole kan ligeledes i overensstemmelse med gældende national retspleje anvende de individuelle fritagelsesbeslutninger, som EFTA-Tilsynsmyndigheden eller Kommissionen vedtager i henhold til artikel 53, stk. 3, samt en individuel fritagelsesbeslutning vedtaget af Kommissionen i henhold til EF-traktatens artikel 85, stk. 3, forud for EØS-aftalens ikrafttræden⁽⁹⁾.

11. EFTA-Tilsynsmyndighedens og de nationale domstoles beføjelser er ikke alene forskellige med hensyn til deres formål og indhold, men også med hensyn til den måde, hvorpå kompetencen udøves. EFTA-Tilsynsmyndigheden udøver sin kompetence efter procedurereglerne i kapitel II i protokol 4 til tilsyns- og domstolsaftalen, medens de nationale domstole i deres kompetenceudøvelse skal følge reglerne i den nationale retspleje.

12. Med hensyn til hvilke procedurer og retsmidler, der for EF-medlemsstaternes nationale domstoles vedkommende kan bringes i anvendelse til at håndhæve den direkte gældende EF-ret, har EF-Domstolen fastlagt følgende principper:

»Der er ganske vist ved traktaten skabt muligheder for direkte søgsmål, som private i påkommende tilfælde kan rejse for Domstolen, men det har ikke været meningen at skabe andre søgsmålmuligheder ved de nationale domstole med henblik på gennemførelsen af fællesskabsretten end dem, som findes i national ret. Derimod må enhver søgsmålstype, som findes i national ret, kunne anvendes til sikring af overholdelsen af de fællesskabsregler, som har direkte virkning, under de samme formalitetsbetingelser og efter de samme regler for sagens videre behandling, som gælder, når der er tale om at sikre overholdelsen af national ret«⁽¹⁰⁾.

13. EFTA-Tilsynsmyndigheden finder, at disse principper også gælder ved overtrædelser af EØS's konkurrenceret. Enkeltpersoner og virksomheder har således adgang til alle de retsmidler, der er hjemlet i deres nationale lovgivning, på samme vilkår, som hvis der var tale om en tilsvarende overtrædelse af national ret. Denne ligebehandling gælder ikke blot for så vidt angår den endelige konstatering af, at konkurrencereglerne er overtrådt, men også for alle de retsmidler, der kan bringes i anvendelse til at sikre en effektiv retsbeskyttelse. EFTA-Tilsynsmyndigheden finder, at de nationale domstole bør træffe foreløbige forholdsregler, udstede påbud om, at overtrædelser af EØS-konkurrencereglerne omgående skal bringes til ophør, og tilkende erstatning for den lide skade som følge af overtrædelser, når disse retsmidler kan bringes i anvendelse i sager anlagt efter tilsvarende national lovgivning.

14. EFTA-Tilsynsmyndigheden finder, at der ud fra EØS-retten ikke er noget til hinder for samtidig at anvende den nationale konkurrenceret, forudsat at dette ikke påvirker den effektive og ensartede virkning af EØS-konkurrencereglerne og gennemførelsesbestemmelserne hertil⁽¹¹⁾. De konflikter, der eventuelt kan opstå ved samtidig anvendelse af national konkurrenceret og EØS-konkurrenceret, må i henhold til EØS-aftalen løses ved EØS-rettens forrang. Formålet med dette princip er at undgå, at der træffes foranstaltninger, der kan modvirke den effektive virkning af bestemmelserne i EØS-aftalen.

III. Nationale domstoles anvendelse af artikel 53 og 54 i EØS-aftalen

15. Der kan være tale om flere forskellige typer sager, hvor en national domstol skal tage stilling til, om artikel 53 og 54 i EØS-aftalen finder anvendelse. I civile søgsmål vil der hyppigt enten være tale om aftaleretlige sager eller om erstatningssager. I førstnævnte tilfælde vil sagsøgte normalt især påberåbe sig artikel 53, stk. 2, over for de aftalebemmelser, sagsøgeren kræver overholdt. I det andet tilfælde vil der normalt være tale om, at domstolen ud fra artikel 53 og 54 skal tage stilling til, om den adfærd, for hvilken der kræves erstatning, er ulovlig.

16. I kraft af at artikel 53, stk. 1, og artikel 54 er blevet gjort til en del af EFTA-staternes interne

⁽⁸⁾ Se ovenfor under nr. 3.

⁽⁹⁾ Det er i artikel 13 i protokol 21 til EØS-aftalen fastlagt, at aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, som inden aftalens ikrafttræden er omfattet af en individuel fritagelse i henhold til artikel 85, stk. 3, i EF-traktaten, fortsat er fritaget for så vidt angår aftalens bestemmelser, indtil fritagelsen udløber i henhold til beslutningen om fritagelse, eller indtil Kommissionen træffer anden beslutning, alt efter hvilket tidspunkt der kommer først.

⁽¹⁰⁾ Rewe mod Hauptzollamt Kiel, sag 158/80, Sml. 1981, s. 1805, nr. 44; se også Rewe mod Landwirtschaftskammer Saarland, sag 33/76, Sml. 1976, s. 1989; Harz mod Deutsche Tradax, sag 79/83, Sml. 1984, s. 1921; Det italienske finansministerium mod San Giorgio, sag 199/82, Sml. 1983, s. 3595.

⁽¹¹⁾ Jf. EF-Domstolens domme i Walt Wilhelm m.fl. mod Bundeskartellamt, sag 14/68, Sml. 1969, s. 1; Procureur de la République mod Giry et Guerlain, sag 253/78 og 1-3/79, Sml. 1980, s. 2327.

retsorden, hvilket efter EFTA-Tilsynsmyndighedens opfattelse opfylder de implicite kriterier i protokol 35 til EØS-aftalen om ubetingethed og tilstrækkelig præcision, har de nationale domstole tilstrækkelig kompetence til at træffe afgørelse i sådanne sager⁽¹²⁾. Men ved udøvelsen af denne kompetence er de nødt til også at tage hensyn til EFTA-Tilsynsmyndighedens og Kommissionens kompetence, således at de ikke kommer til at træffe afgørelser, der er i strid med dem, EFTA-Tilsynsmyndigheden eller Kommissionen, alt efter hvilken af myndighederne, der i henhold til EØS-aftalens artikel 56 er kompetent til at træffe afgørelse om en individuel sag, har truffet eller agter at træffe efter artikel 53, stk. 1, eller artikel 54 eller eventuelt artikel 53, stk. 3⁽¹³⁾. Hertil kommer, at de nationale domstole skal respektere en beslutning vedtaget af Kommissionen i henhold til artikel 85, stk. 3, i EF-traktaten forud for EØS-aftalens ikrafttræden⁽¹⁴⁾.

17. I sin retspraksis vedrørende EF-konkurrencereglerne har EF-Domstolen opstillet en række principper for, hvordan man kan undgå sådanne indbyrdes modstridende afgørelser⁽¹⁵⁾. EFTA-Tilsynsmyndigheden mener, at de nationale domstole kan følge disse principper på følgende vis:

1. Anvendelse af artikel 53, stk. 1 og 2, og artikel 54

18. De nationale domstole skal tage stilling til, om de omtvistede aftaler, vedtagelser eller samordnet praksis er ramt af forbuddet i artikel 53, stk. 1, eller artikel 54. Før de tager stilling hertil, bør de nationale domstole undersøge, om der allerede foreligger en beslutning, en udtalelse eller en anden stillingtagen til disse aftaler, vedtagelser eller samordnet praksis fra en administrativ myndigheds side, specielt fra EFTA-Tilsynsmyndighedens eller Kommissionens side. En sådan stillingtagen er ikke formelt bindende for de nationale domstole, men udgør vigtige elementer i deres afgørelse. I den forbindelse bør det nævnes, at de sager, der behandles af EFTA-Tilsynsmyndigheden eller Kommissionen, ikke altid afgøres ved formel beslutning, idet sagerne også afgøres ved administrative skrivelser. Den type skrivelser er ganske vist ikke bindende for de nationale domstole, men en stillingtagen indeholdt i en sådan skrivelse udgør en faktisk omstændighed, de kan tage med i betragtning

ved deres undersøgelse af, om de anfægtede aftaler eller handlemåder er forenelige med artikel 53⁽¹⁶⁾.

19. Selv hvor EFTA-Tilsynsmyndigheden eller Kommissionen ikke har taget stilling til den konkrete aftale, vedtagelse eller praksis, vil de nationale domstole dog altid kunne henholde sig til EFTA-Domstolens og EF-Domstolens retspraksis og til EFTA-Tilsynsmyndighedens og Kommissionens administrative praksis samt Domstolens og Kommissionens retspraksis og afgørelser med hensyn til fortolkningen af den tilsvarende EF-forskrift. De nationale domstole er forpligtet til i deres anvendelse af bestemmelserne i EØS-aftalen, for så vidt disse i al væsentlighed er identiske med de tilsvarende EF-forskrifter, at fortolke bestemmelserne i overensstemmelse med de relevante afgørelser truffet af Domstolen forud for undertegnelsen af EØS-aftalen⁽¹⁷⁾. De nationale domstole kan ligeledes finde vejledning i de generelle meddelelser, hvori EFTA-Tilsynsmyndigheden har defineret en række former for aftaler, der ikke er ramt af forbuddet i artikel 53, stk. 1⁽¹⁸⁾.

20. På grundlag heraf vil de nationale domstole normalt kunne tage stilling til, om en adfærd, der er indbragt for dem, er forenelig med artikel 53, stk. 1, og artikel 54. Men hvis EFTA-Tilsynsmyndigheden eller Kommissionen har indledt procedure i samme sag, kan de vente med at træffe afgørelse, indtil myndigheden har færdigbehandlet sagen, hvis de skønner det nødvendigt af hensyn til retssikkerheden⁽¹⁹⁾. Afgørelsen kan også udsættes, hvis de nationale domstole ønsker at rette spørgsmål til EFTA-Tilsynsmyndigheden i overensstemmelse med de retningslinjer, der er anført i Del IV i denne meddelelse. Og endelig kan de nationale domstole under alle omstændigheder udsætte behandlingen med henblik på at anmode EFTA-Domstolen om at afgive en rådgivende udtalelse i overensstemmelse med tilsyns- og domstolsaftalens artikel 34.

⁽¹⁶⁾ Jf. EF-Domstolens dom i Lancôme mod Etos, sag 99/79, Sml. 1980, s. 2511, nr. 11.

⁽¹⁷⁾ EØS-aftalens artikel 6. Datoen for aftalens undertegnelse var den 2. maj 1992.

⁽¹⁸⁾ Jf. meddelelserne fra EFTA-Tilsynsmyndigheden om:
— aftaler med handelsrepræsentanter om enerrepræsentation (EFT nr. L 153 af 18. 6. 1994, s. 23)
— aftaler, vedtagelser og samordnet praksis angående samarbejde mellem virksomheder (EFT nr. L 153 af 18. 6. 1994, s. 25)
— bedømmelse af underleveranceaftaler (EFT nr. L 153 af 18. 6. 1994, s. 30)
— aftaler af ringe betydning (EFT nr. L 153 af 18. 6. 1994, s. 32).

⁽¹⁹⁾ Jf. EF-Domstolens dom i BRT mod SABAM, sag 127/73, Sml. 1974, s. 51, nr. 21. EFTA-Tilsynsmyndighedens og Kommissionens procedurer indledes ved en myndighedsakt. En simpel bekræftelse af modtagelsen af en anmodning kan ikke anses for en sådan myndighedsakt; Brasserie de Haecht mod Wilkin-Janssen, sag 48/72, Sml. 1973, s. 77, nr. 16 og 17.

⁽¹²⁾ Se ovenfor under nr. 3.

⁽¹³⁾ Jf. EF-Domstolens dom i Delimitis mod Henninger Bräu, sag C-234/89, Sml. 1991, s. I-935, nr. 47.

⁽¹⁴⁾ Jf. artikel 13 i protokol 21 til EØS-aftalen.

⁽¹⁵⁾ Brasserie de Haecht mod Wilkin-Janssen, sag 48/72, Sml. 1973, s. 77; BRT mod SABAM, sag 127/73, Sml. 1974, s. 51; Delimitis mod Henninger Bräu, sag C-234/89, Sml. 1991, s. I-935.

21. Men hvis en national domstol beslutter sig til at træffe afgørelse i sagen og når frem til den konklusion, at betingelserne for anvendelse af artikel 53, stk. 1, eller artikel 54 ikke er opfyldt, skal den pådømme sagen på dette grundlag, også selv om den pågældende aftale, vedtagelse eller samordnede praksis er blevet anmeldt til EFTA-Tilsynsmyndigheden. Fremgår det derimod, at den pågældende adfærd er omfattet af artikel 53, stk. 1, eller artikel 54, skal de nationale domstole fastslå, at den er i strid med artikel 53, stk. 1, eller artikel 54 og træffe passende foranstaltninger, bl.a. med hensyn til de virkninger, der i henhold til gældende civilret tillægges overtrædelser af legale forbud.

2. Anvendelse af artikel 53, stk. 3

22. Hvis en national domstol har fastslået, at en aftale, vedtagelse eller samordnet praksis er ramt af forbuddet i artikel 53, stk. 1, skal den undersøge, om aftalen kan være omfattet af en fritagelse efter artikel 53, stk. 3. Der må her sondres mellem forskellige situationer.

23. Har EFTA-Tilsynsmyndigheden eller Kommissionen truffet beslutning om fritagelse, er den nationale domstol bundet af denne beslutning og andre beslutninger om fritagelse, som Kommissionen har truffet efter artikel 85, stk. 3, i EF-traktaten forud for EØS-aftalens ikrafttræden⁽²⁰⁾. Den skal derfor anse den pågældende aftale, vedtagelse eller samordnede praksis som forenelig med EØS-retten og anerkende dens civilretlige virkninger. I den forbindelse bør også nævnes administrative skrivelser, hvorved EFTA-Tilsynsmyndigheden eller Kommissionens tjenestegrene har erklæret betingelserne i artikel 53, stk. 3, opfyldt. EFTA-Tilsynsmyndigheden finder, at de nationale domstole kan tage disse skrivelser i betragtning som en faktisk omstændighed.

24. Aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, der falder inden for anvendelsesområdet for en retsakt, der svarer til en EF-gruppefritagelsesforordning, som nævnt i bilag XIV til EØS-aftalen, er uden videre fritaget fra forbuddet i artikel 53, stk. 1⁽²¹⁾.

25. Er en aftale, vedtagelse eller samordnet praksis ikke omfattet af en retsakt, der svarer til en gruppefritagelsesforordning, og foreligger der hverken nogen individuel beslutning om fritagelse eller administrativ skrivelse om den, bør den efter EFTA-Tilsynsmyndighedens mening behandles på følgende måde:

26. Den nationale domstol må først undersøge, om de formelle betingelser for fritagelse er opfyldt, bl.a. om aftalen, vedtagelsen eller den samordnede praksis er korrekt anmeldt til EFTA-Tilsynsmyndigheden efter artikel 4, stk. 1, i henholdsvis kapitel II i protokol 4 til tilsyns- og domstolsaftalen og forordning nr. 17⁽²²⁾. Er den ikke blevet anmeldt, kan den — medmindre betingelserne i artikel 4, stk. 2, i henholdsvis kapitel II i protokol 4 til tilsyns- og domstolsaftalen og forordning nr. 17 er opfyldt — ikke fritages efter artikel 53, stk. 3, og den nationale domstol kan derfor erklære aftalen, vedtagelsen eller den samordnede praksis ugyldig efter artikel 53, stk. 2.

27. Er aftalen, vedtagelsen eller den samordnede praksis behørigt anmeldt til EFTA-Tilsynsmyndigheden eller Kommissionen, må den nationale domstol vurdere sandsynligheden for, at der vil blive indrømmet fritagelse, ud fra de kriterier, der er blevet opstillet i EFTA-Domstolens, EF-Domstolens og Førsteinstansrettens retspraksis, i de af EFTA-Tilsynsmyndigheden og Kommissionen hidtil vedtagne beslutninger, i de retsakter, der er omhandlet i bilag XIV til EØS-aftalen, og som svarer til EF-gruppefritagelsesforordningerne, samt i EF-Domstolens, Førsteinstansrettens og Kommissionens hidtidige retspraksis og beslutninger i henhold til artikel 85, stk. 3, i EF-traktaten.

28. Hvis den nationale domstol når frem til den konklusion, at der ikke vil blive indrømmet individuel fritagelse for den anfægtede aftale, vedtagelse eller samordnede praksis, skal den træffe de fornødne foranstaltninger efter artikel 53, stk. 1 og 2. Anser den derimod en fritagelse for mulig, stiller den i overensstemmelse med gældende national retspleje sagen i bero, indtil den kompetente tilsynsmyndighed har truffet afgørelse. Stiller den nationale domstol sagen i bero, kan den imidlertid godt med hjemmel i national ret træffe de foreløbige forholdsregler, som den skønner nødvendige.

29. Disse principper gælder imidlertid ikke for aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, der bestod, før EØS-aftalen trådte i kraft, og som er blevet behørigt anmeldt til EFTA-Tilsynsmyndigheden eller Kommissionen inden for seks måneder før aftalens ikrafttræden. EF-Domstolen har afsagt kendelse om, at så længe Kommissionen eller nationale myndigheder ikke har truffet afgørelse om forbud eller henlagt sagen ved fremsendelse til de berørte parter af en administrativ skrivelse, bør de nationale domstole betragte de pågældende aftaler, vedtagelser eller samordnet praksis, som bestod

⁽²⁰⁾ Jf. artikel 13 i protokol 21 til EØS-aftalen.

⁽²¹⁾ En liste over de relevante retsakter samt de officielle meddelelser herom, som EFTA-Tilsynsmyndigheden har vedtaget, findes i bilaget til nærværende meddelelse.

⁽²²⁾ Det skal bemærkes, at det ikke har betydning, om aftalen, vedtagelsen eller den samordnede praksis er blevet anmeldt til den tilsynsmyndighed, der i henhold til artikel 56 er kompetent til at træffe afgørelse om sagen. Jf. artikel 10 i protokol 23 til EØS-aftalen.

forud for ikrafttrædelsen af forordning nr. 17, som gyldige⁽²³⁾. EFTA-Tilsynsmyndigheden mener, at et tilsvarende princip om foreløbig gyldighed for så vidt angår EØS-konkurrencereglerne kan gælde for ovennævnte kategori af aftaler, vedtagelser og samordnet praksis.

30. EFTA-Tilsynsmyndigheden erkender, at de ovennævnte principper for nationale domstoles anvendelse af artikel 53 og 54 er ret komplicerede og desuden heller ikke altid udtømmende nok til at sætte dem i stand til at udføre deres funktion korrekt. Det gælder bl.a., når den konkrete anvendelse af artikel 53, stk. 1, og artikel 54 rejser juridiske eller økonomiske problemer, når den kompetente tilsynsmyndighed har indledt procedure i samme sag, eller når der er tale om en aftale, vedtagelse eller samordnet praksis, som måske vil kunne fritages individuelt efter artikel 53, stk. 3. I disse tilfælde har de nationale domstole mulighed for at anmode EFTA-Domstolen om en rådgivende udtalelse, jf. artikel 34 i tilsyns- og domstolsaftalen. De kan også anmode EFTA-Tilsynsmyndigheden om bistand efter de nedenfor anførte retningslinjer.

IV. Samarbejde mellem de nationale domstole og EFTA-Tilsynsmyndigheden

31. EØS-aftalens artikel 3, som er baseret på og i vid udstrækning gengiver indholdet i EF-traktatens artikel 5, forpligter de kontraherende parter til at træffe alle hensigtsmæssige foranstaltninger til at sikre opfyldelsen af de forpligtelser, som følger af EØS-aftalen, og til at fremme samarbejdet inden for rammerne af aftalen.

EF-Domstolen har udtalt, at Kommissionen i henhold til EF-traktatens artikel 5 har pligt til at samarbejde loyalt med de retsinstanser i medlemsstaterne, der har til opgave at påse, at EF-retten anvendes og overholdes i det nationale retssystem⁽²⁴⁾. EFTA-Tilsynsmyndigheden mener i medfør af den tilsvarende artikel 3 i EØS-aftalen og artikel 2 i tilsyns- og domstolsaftalen at have en lignende forpligtelse til at samarbejde loyalt med de nationale domstole i EFTA-staterne. Den mener endvidere, at et sådant samarbejde kan være en betydelig faktor med hensyn til at sikre en effektiv og konsekvent anvendelse af EØS-konkurrencereglerne. På denne baggrund foreslår EFTA-Tilsynsmyndigheden at samarbejde med de nationale domstole i EFTA-staterne på følgende måde:

32. EFTA-Domstolens, EF-Domstolens og Førsteinstansrettens retspraksis, EFTA-Tilsynsmyndighedens og Kommissionens beslutninger i henhold til såvel EØS-aftalens artikel 53 og 54 som (i givet fald) EF-traktatens tilsvarende artikel 85 og 86, retsakter, som svarer til EF-gruppefritagelsesforordningerne, og de generelle meddelelser, som offentliggøres af EFTA-Tilsynsmyndigheden, udgør alle retskilder eller vejledning, som kan hjælpe de nationale domstole i deres behandling af individuelle sager.

33. Er sådanne kilder ikke tilstrækkelige, kan de nationale domstole inden for rammerne af deres nationale retsplejeregler anmode EFTA-Tilsynsmyndigheden om følgende oplysninger.

34. Først og fremmest kan de nationale domstole anmode om procedurmæssige oplysninger, således at de kan få kendskab til, om EFTA-Tilsynsmyndigheden har en bestemt sag til behandling, om en sag er blevet anmeldt, om EFTA-Tilsynsmyndigheden har indledt formel procedure eller allerede truffet formel beslutning eller fremsendt administrativ skrivelse. Om fornødent kan de nationale domstole også anmode EFTA-Tilsynsmyndigheden om at udtale sig om, hvornår den regner med at indrømme eller nægte individuel fritagelse af anmeldte aftaler eller anmeldt praksis, således at de får bedre mulighed for at afgøre, om de skal udsætte sagen eller træffe foreløbige forholdsregler⁽²⁵⁾. EFTA-Tilsynsmyndigheden vil for sit vedkommende bestrebe sig på at prioritere behandlingen af sager, som er blevet indbragt for og udsat af en national domstol, navnlig når det har betydning for udfaldet af en civil tvist.

35. Dernæst kan de nationale domstole, hvis de har særlige vanskeligheder med anvendelsen af artikel 53, stk. 1, og artikel 54, anmode EFTA-Tilsynsmyndigheden om juridiske oplysninger af generel karakter. I sine svar tager EFTA-Tilsynsmyndigheden ikke stilling til, hvilken afgørelse der bør træffes i sagen. Endvidere kan de nationale domstole, når de er i tvivl om, hvorvidt en omtvistet aftale, vedtagelse eller samordnet praksis kan fritages individuelt, anmode EFTA-Tilsynsmyndigheden om en foreløbig udtalelse herom.

36. EFTA-Tilsynsmyndighedens svar er ikke bindende for de nationale domstole, der har anmodet om dem. I sine besvarelser præciserer EFTA-Tilsynsmyndigheden, at dens stillingtagen ikke er endelig, samt at de nationale domstoles ret til at forelægge sagen for EFTA-Domstolen med henblik på en rådgivende udtalelse i overensstemmelse med artikel 34 i tilsyns- og domstolsaftalen på ingen måde berøres heraf.

⁽²³⁾ Brasserie de Haecht mod Wilkin-Janssen, sag 48/72, Sml. 1973, s. 77; De Bloos mod Bouyer, sag 59/77, Sml. 1979, s. 2359; Lancôme mod Etos, sag 99/79, Sml. 1980, s. 2511.

⁽²⁴⁾ Zwartveld, sag C-2/88 Imm., Sml. 1990, s. I-3365, nr. 8; Delimitis mod Henninger Bräu, sag C-234/89, Sml. 1991, s. I-935, nr. 53.

⁽²⁵⁾ Se ovenfor under nr. 20 og 28.

37. Endelig kan de nationale domstole også anmode EFTA-Tilsynsmyndigheden om faktuelle oplysninger, såsom statistikker, markedsundersøgelser og økonomiske analyser. EFTA-Tilsynsmyndigheden vil inden for de nedenfor angivne rammer bestræbe sig på at give disse oplysninger eller oplyse, hvor de kan fremskaffes.

38. Ud fra hensynet til en god retshåndhævelse bør EFTA-Tilsynsmyndigheden hurtigt kunne efterkomme anmodninger om oplysninger af juridisk eller faktisk karakter. Men det kan den kun, når en række betingelser er opfyldt. For det første må den naturligvis råde over de ønskede oplysninger. For det andet kan den kun videregive dem i det omfang, hvor det er tilladt i overensstemmelse med de almindelige forvaltningsretlige principper.

39. Ifølge tilsyns- og domstolsaftalens artikel 14, sammenholdt med artikel 20 i kapitel II i protokol 4 for så vidt angår konkurrencereglerne, må EFTA-Tilsynsmyndigheden ikke videregive fortrolige oplysninger. Desuden gælder den forpligtelse til loyalt samarbejde, der følger af EØS-aftalens artikel 3 og tilsyns- og domstolsaftalens artikel 2, i forholdet mellem de nationale domstole og EFTA-Tilsynsmyndigheden, og kan ikke

berøre parternes stilling i en sag, der verserer for disse domstole. EFTA-Tilsynsmyndigheden må respektere den retslige neutralitet og objektivitet. Den kan derfor inden for rammerne af de samarbejdsprocedurer, der er beskrevet i nærværende meddelelse, kun efterkomme anmodninger om oplysninger, der er fremsat af en national domstol, enten direkte eller indirekte via sagens parter, når de af domstolen er blevet pålagt at give visse oplysninger.

V. Afsluttende bemærkninger

40. Denne meddelelse omfatter ikke konkurrencereglerne inden for transportsektoren. Den omhandler heller ikke konkurrencereglerne for kul og stål som fastlagt i protokol 25 til EØS-aftalen.

41. Denne meddelelse er af rent vejledende karakter og berører på ingen måde enkeltpersoners og virksomheders rettigheder i henhold til EØS-aftalen.

42. EF-Domstolens og EFTA-Domstolens fortolkninger af EØS-aftalens bestemmelser berøres ikke af denne meddelelse.

BILAG

RETSAKTER SVARENDE TIL EF-GRUPPEFRITAGELSESFORORDNINGER SOM OMHANDLET I BILAG XIV TIL EØS-AFTALEN OG EFTA-TILSYNSMYNDIGHEDENS FORKLARENDE MEDDELELSER

I. Distributionsaftaler

1. Retsakt svarende til Kommissionens forordning (EØF) nr. 1983/83 om eneforhandlingsaftaler som omhandlet i punkt 2 i bilag XIV til EØS-aftalen.
2. Retsakt svarende til Kommissionens forordning (EØF) nr. 1984/83 om eksklusive købsaftaler, som omhandlet i punkt 3 i bilag XIV til EØS-aftalen.
3. Meddelelse fra EFTA-Tilsynsmyndigheden vedrørende de i punkt 2 og 3 i bilag XIV til EØS-aftalen omhandlede retsakter (EFT nr. L 153 af 18. 6. 1994, s. 13).
4. Meddelelse fra EFTA-Tilsynsmyndigheden om ændring af meddelelsen vedrørende de retsakter, der er omhandlet i punkt 2 og 3 i bilag XIV til EØS-aftalen (EFT nr. L 186 af 21. 7. 1994, s. 69).
5. Retsakt svarende til Kommissionens forordning (EØF) nr. 123/85 om salgs- og serviceaftaler vedrørende motorkøretøjer som omhandlet i punkt 4 i bilag XIV til EØS-aftalen.

6. Meddelelse fra EFTA-Tilsynsmyndigheden vedrørende den i punkt 4 i bilag XIV til EØS-aftalen omhandlede retsakt (EFT nr. L 153 af 18. 6. 1994, s. 20).
7. Meddelelse fra EFTA-Tilsynsmyndigheden om de nærmere retningslinjer for melleghandlervirksomhed i automobilbranchen (EFT nr. L 186 af 21. 7. 1994, s. 70).

II. Licens- og franchiseaftaler

1. Retsakt svarende til Kommissionens forordning (EØF) nr. 2349/84 om patentlicensaftaler som omhandlet i punkt 5 i bilag XIV til EØS-aftalen.
2. Retsakt svarende til Kommissionens forordning (EØF) nr. 4087/88 om franchiseaftaler som omhandlet i punkt 8 i bilag XIV til EØS-aftalen.
3. Retsakt svarende til Kommissionens forordning (EØF) nr. 556/89 om knowhow-licensaftaler som omhandlet i punkt 9 i bilag XIV til EØS-aftalen.

III. Samarbejdsaftaler

1. Retsakt svarende til Kommissionens forordning (EØF) nr. 417/85 om specialiseringsaftaler som omhandlet i punkt 6 i bilag XIV til EØS-aftalen.
  2. Retsakt svarende til Kommissionens forordning (EØF) nr. 418/85 om aftaler vedrørende forskning og udvikling som omhandlet i punkt 7 i bilag XIV til EØS-aftalen.
-

Offentliggørelse af medlemsstaternes afgørelse om at udstede eller tilbagekalde licenser i henhold til artikel 13, stk. 4, i forordning (EØF) nr. 2407/92 om udstedelse af licenser til luftfartsselskaber (*)

(95/C 112/08)

NORGE

Udstedte licenser

Kategori B: Licenser udstedt til luftfartsselskaber, der opfylder de kriterier, der er omhandlet i artikel 5, stk. 7, litra a), i forordning (EØF) nr. 2407/92

Luftfartsselskabets navn	Luftfartsselskabets adresse	Berettiget til befordring af	Afgørelse gyldig fra og med
Hamarfly AS	Postboks 2053, 2301 Hamar	Flypassagerer, post, fragt	22. 3. 1995

Tilbagekaldte licenser

Kategori B: Licenser udstedt til luftfartsselskaber, der opfylder de kriterier, der er omhandlet i artikel 5, stk. 7, litra a), i forordning (EØF) nr. 2407/92

Luftfartsselskabets navn	Luftfartsselskabets adresse	Berettiget til befordring af	Afgørelse gyldig fra og med
Ariel Aviation AS	Grønberg Gård, 1540 Vestby	Flypassagerer, post, fragt	14. 3. 1995
Den Norske Luftfartsskole/Øivind Skounfelt	Postboks 76, 3201 Sandefjord	Flypassagerer, post, fragt	1. 2. 1995
Trafikkflygerskolen AS	Trondheim Lufthavn, 7500 Stjørdal	Flypassagerer, post, fragt	22. 3. 1995

(*) EFT nr. L 240 af 24. 8. 1992, s. 1.

III

(Oplysninger)

KOMMISSIONEN

Ændring af bekendtgørelse om licitation over restitutionen ved udførsel af havre til alle tredjelande

(95/C 112/09)

(De Europæiske Fællesskabers Tidende nr. C 49 af 28. februar 1995)

Side 11, afsnit I »Genstand«, punkt 2, affattes således:

- »2. Den samlede mængde, der kan være genstand for fastsættelse af maksimumseksporthestitutionen som nævnt i artikel 5, stk. 1, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 1533/93 ⁽¹⁾, senest ændret ved forordning (EF) nr. 3304/94 ⁽²⁾, er på ca. 300 000 tons.

⁽¹⁾ EFT nr. L 341 af 30. 12. 1994, s. 48.«

Ændring af bekendtgørelse om licitation over restitutionen ved udførsel af blød hvede til alle tredjelande

(95/C 112/10)

(De Europæiske Fællesskabers Tidende nr. C 142 af 25. maj 1994)

Side 14, afsnit I »Genstand«, punkt 2, affattes således:

- »2. Den samlede mængde, der kan være genstand for fastsættelse af maksimumseksporthestitutionen som nævnt i artikel 5, stk. 1, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 1533/93 ⁽¹⁾, senest ændret ved forordning (EF) nr. 3304/94 ⁽²⁾, er på ca. 4 300 000 tons.

⁽¹⁾ EFT nr. L 341 af 30. 12. 1994, s. 48.«

Undersøgelse vedrørende de praktiske aspekter ved gennemførelse af bestemmelsen i artikel 7 (garantier i tilfælde af insolvens eller konkurs) af direktiv 90/314/EØF om pakkerejser, herunder pakkeferier og pakketure

Offentligt udbud

(XXIV/95/U6/004)

(95/C 112/11)

1. **Ordregivende myndighed:** Europa-Kommissionen, Generaldirektorat XXIV »Tjenesten for Forbrugerpolitik«, enhed 6 (J70-5/9), rue de la Loi/Wetstraat 200, B-1049 Bruxelles/Brussel.

Tlf. (02) 295 04 26. Telefax (02) 296 32 79, 296 59 78.

2. **Kontraktemne:** Inden for rammerne af dets opfølgingsforanstaltninger til gennemførelsen af Rådets direktiv nr. 90/314/EØF af 13. 6. 1990 om pakkerejser, herunder pakkeferier og pakketure, ønsker Kommissionen at råde over så fuldstændige oplysninger som muligt af de praktiske aspekter i alle stater tilhørende Det Europæiske Økonomiske Samarbejde, ved gennemførelse af bestemmelsen i direktivets artikel 7 (attestering fra rejsearrangøren og/eller formidleren om tilstrækkelige garantier til at sikre erstatning af indbetalte penge og tilbagetransport af forbrugeren i tilfælde af insolvens eller konkurs).

Kontraktmål er:

A - Beskrivelse af den aktuelle udformning af bestemmelser dækket af direktivets artikel 7 i alle stater, før dennes ikrafttræden.

B - Såfremt direktivet er omdannet:

a) analyse af den nye lovgivning, i kontekst til artikel 7 med en nøjagtig beskrivelse af det indførte system i alle stater;

b) behandling af følgende spørgsmål:

— tillader den vedtagne lov i en stat at rejsearrangører og/eller formidlere, der er statsborgere i lande udenfor Det Europæiske Økonomiske Samarbejde, frit kan tilsluttes de indførte systemer i denne stat i stedet for at tilsluttes de systemer, der er indført i hjemlandet,

— er systemet, der er indført i alle stater, forpligtet til at acceptere, betragtet som medlemmer, rejsearrangører og/eller formidlere, der er statsborgere i andre medlemsstater inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejde,

c) behandling af spørgsmålet om omdannelsen er korrekt gennemført.

C - Såfremt direktivet ikke er omdannet:

a) grunde til ikke-omdannelse;

b) eventuelle juridiske og økonomiske problemer, omdannelsen af artikel 7 fører med sig;

c) omdannelsearbejdernes aktuelle stand.

D - Konklusioner og anbefalinger

3. **Leveringssted for beretningen:** De foreløbige beretninger og slutberetninger skal tilsendes den ordregivende myndighed til adressen nævnt i punkt 1.

4. a), b)

c) Tilbudsgivere med status værende juridiske personer, er forpligtet til at angive navne og faglige kvalifikationer på personalet, der beskæftiges med serviceydelsens udførelse.

5. Bud kan fremlægges for alle stater inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejde, for flere af disse stater eller en enkelt stat. Tilbudsgiverne skal angive staten eller staterne, der afgives bud for.

Når en tilbudsgiver fremlægger et bud for flere stater, er denne forpligtet til at angive en tilbudspris for hver stat, såvel som den samlede tilbudspris: Kommissionen forbeholder sig retten til at godkende et bud for en stat eller et begrænset antal stater blandt dem, for hvilke tilbudsgiveren har fremlagt bud.

6. **Alternative bud:** Alternative bud accepteres ikke.

7. **Udførelsesfrist:** Den foreløbige beretning (inklusive de foreløbige resultater og en evaluering af de gennemførte arbejder) fremlægges inden for en frist af 7 måneder fra datoen for kontraktunderskrivelse. I slutberetningen, der fremlægges inden for en frist af 10 måneder fra kontraktunderskrivelse, skal undersøgelsens resultater fremgå.

8. **Dokumentation**

a) Den nødvendige dokumentation kan anmodes via telefax eller med posten til adressen nævnt i punkt 1.

- b) Sidste frist for anmodning om dokumentation er fastsat til 20 dage fra datoen for offentliggørelse af nærværende bekendtgørelse i EF-Tidende.
- c) Dokumentationen inklusive en opfordring til afgivelse af bud og udbudsmaterialet, tilsendes gratis.
9. a) Sidste frist for modtagelse af bud er fastsat til 52 dage fra datoen for modtagelse af nærværende bekendtgørelse i EF-Tidende.
- b) *Adresse, hvortil de sendes:* Se punkt 1.
- c) *Sprog:* Bud udfærdiges på et af Den Europæiske Unions officielle sprog.
- 10., 11.
12. *Betalingsbetingelser:* Betalingsbetingelser meddeles i udbudsmaterialet.
- Priser skal anses som værende faste og endelige.
13. *Tilbudsgiverens juridiske virksomhedsform:* Enhver fysisk eller juridisk person inklusive en offentlig organisation kan afgive bud. Sammenslutninger af serviceydere kan afgive bud; omdannelse af sådanne sammenslutninger til en bestemt juridisk virksomhedsform kan blive forlangt følgende kontrakttilde-
ling.
14. *Oplysninger:* Ved fremlæggelse af bud skal tilbudsgiveren fremlægge samtlige oplysninger, nødvendige for en vurdering af den faglige og tekniske kompetence. Når tilbudsgiveren ønsker at overdrage en del af arbejdet til underleverandører og/eller anvende et netværk af kontrahenter, skal dette udtrykkeligt angives og der skal fremlægges de samme detaljerede oplysninger for underleverandører og/eller netværket af kontrahenter.
15. *Tilbudsgiverens vedståelsesfrist for bud:* Indtil den 31. 3. 1996.
16. *Udvælgelseskriterier:*
- Tilbudsgiverens erfaring og kompetence med retsfor skrifter for turistserviceydelser,
  - underleverandørers og/eller kontrahenters kapacitet og pålidelighed,
  - muligheden for dækning af flere stater under de samme kvalitetsbetingelser.
17. *Kriterier for kontrakttilde-
ling:* Under hensyntagen til betingelser opstillet i punkt 14 og 16, tildeles kontrakt på grundlag af:
- den tilsigtede metodologi til undersøgelsens gennemførelse,
  - det økonomisk mest fordelagtige bud.
- Kommissionen forbeholder sig retten til ikke at tilbageholde nogen tilbudsgiver, såfremt de foreslåede priser overskrider de fastlagte budgetgrænser til denne undersøgelse.
18. *Andre oplysninger:* Nærværende bekendtgørelse indeholder samtlige oplysninger, på grundlag af hvilke tilbudsgivere opfordres til anmodning om udbudsmateriale i overensstemmelse med fremgangs-
måden beskrevet i punkt 8 ovenfor.
19. *Dato for afsendelse af bekendtgørelsen til Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer:* 24. 4. 1995.
20. *Dato for modtagelse af bekendtgørelsen hos Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer:* 24. 4. 1995.

BERIGTIGELSER

Phare — Edb-udstyr

(De Europæiske Fællesskabers Tidende nr. C 72 af 24. 3. 1995, s. 4)

(95/C 112/12)

Polimex-Cekop Limited, Division C-3, 7/9 Czackiego Street, PL-00-950 Warszawa

Tlf. (48-2) 62 37-550/548, (48-22) 26 75 09. Telex 817011/814271 px pl. Telefax (48-22) 26 55 27, 26 04 93.

i stedet for:

»Skal være fremme senest den 8. 5. 1995 (11.00), lokal tid, på følgende adresse:

— Polimex-Cekop Limited, Division C-3, 7/9 Czackiego Street, PL-00-950 Warszawa.

Tilbuddene vil blive åbnet offentligt den 8. 5. 1995 (12.00), lokal tid, på ovennævnte adresse.«

læses:

»Skal være fremme senest den 10. 5. 1995 (11.00), lokal tid, på følgende adresse:

— Polimex-Cekop Limited, Division C-3, 7/9 Czackiego Street, PL-00-950 Warszawa.

Tilbuddene vil blive åbnet offentligt den 10. 5. 1995 (12.00), lokal tid, på ovennævnte adresse.«
